

**UCHWAŁA NR XVIII/179/2020
RADY MIEJSKIEJ W TUCHOWIE**

z dnia 26 lutego 2020 r.

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2020 -2022

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U z 2019 poz. 506,1309,1571,1696,1815), w związku z art. 10 ust.3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r. poz.852 ,1655,1818), Rada Miejska w Tuchowie uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Tuchów na lata 2020-2022 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Tuchowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Tuchowie

mgr Stanisław Obrzut

Załącznik do Uchwały Nr XVIII/179/2020
Rady Miejskiej w Tuchowie
z dnia 26 lutego 2020 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuchów

Na lata 2020-2022

Spis treści

WPROWADZENIE.....	2
CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	6
Położenie gminy.....	6
Dane demograficzne.....	6
Diagnoza problemu narkomanii w gminie Tuchów.....	7
Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	7
Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	10
Wnioski i rekomendacje.....	14
Działania profilaktyczne w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii....	15
PODSTAWY PRAWNE.....	16
KIERUNKI PROGRAMU.....	16
GRUPY DOCELOWE.....	17
CELE PROGRAMU.....	17
REALIZATORZY I PARTNERZY W REALIZACJI PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.....	19
Finansowanie.....	22
Sposoby realizacji zadań.....	22
Monitorowanie.....	22
Uzasadnienie.....	23

WPROWADZENIE

Podstawą prawną do stworzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej „Programem”, jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, a źródłem finansowania programu są środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Lokalne strategie profilaktyczne powinny cechować podejście wielopoziomowe, oparte na integracji działań i partycypacji przedstawicieli różnych instytucji, organizacji i grup ze społeczności lokalnej: placówek oświatowych, kościołów, organizacji pozarządowych, środków masowego przekazu, samorządu, rodzin, które przez swoje doświadczenie i zaangażowanie stanowią integralną część systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Problemem wieku XX i XXI stała się w naszej cywilizacji narkomania. Wcześniej zjawisko narkomanii nie miało takiego powszechnego wymiaru ani skutków o tak poważnych konsekwencjach. W chwili obecnej borykamy się nie tylko z problemami zdrowotnymi jakie niesie za sobą uzależnienie od narkotyków, ale także z wieloma problemami społecznymi.

Problem narkomanii to problem społeczny dotyczący wszystkich środowisk, często związany jest z innym uzależnieniem, w tym przede wszystkim alkoholizmem. W ostatnich latach znacznie wzrosło wśród młodzieży zainteresowanie wszelkimi środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi i innymi środkami ogólnie nazywanymi narkotykami, które są dla nich najprostszym sposobem na oderwanie od rzeczywistości, dobrą zabawą, zabiciem nudy, chwilowym zapomnieniem o kłopotach, problemach na jakie napotykają wchodząc w dorosłe życie.

Mając świadomość istniejących zagrożeń, należy podjąć wszelkie działania, zwłaszcza profilaktyczne, zmierzające do ograniczenia rozpowszechniania narkotyków. Najskuteczniej problemy społeczne są rozwiązywane na szczeblu lokalnym, gdzie działające instytucje czy organizacje są w stanie trafnie określić charakter istniejącego problemu, jego skalę oraz podjąć adekwatne środki zaradcze. Narkomania nie jest zjawiskiem jednorodnym. Jest problemem zdrowotnym, ponieważ niesie za sobą poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób infekcyjnych tj. HIV, żółtaczka, choroby weneryczne. Stanowi również problem prawny czy kulturowy. Jednak narkomania to przede wszystkim kwestia społeczna. Przyjmowanie substancji psychoaktywnych może doprowadzić

do uzależnienia, które powoduje wykluczenie społeczne, przyczynia się do przestępczości, bezrobocia, bezdomności, prostytucji i ubóstwa.

Narkomania to choroba, która dotyka wszystkie grupy społeczne, niezależnie od wieku, wykształcenia czy też statusu materialnego. Zjawisko używania narkotyków ma z reguły także określone negatywne konsekwencje dla najbliższego otoczenia oraz zakłóca prawidłowe funkcjonowanie całego społeczeństwa, prowadząc do szeregu szkód i kosztów. Dlatego też stosowanie narkotyków nie może być kwestią, która jest obojętna społecznie.

Narkomania to nadużywanie środków psychoaktywnych, czyli narkotyków, do których zalicza się naturalne czy syntetyczne substancje oddziałujące na ośrodkowy układ nerwowy, powoduje m.in. zmiany świadomości, percepcji czy nastroju. Zjawisko narkomanii ma charakter procesu, czyli postępuje, ewoluuje i odznacza się zróżnicowaną dynamiką. Narkomania to nie tylko subkultura, ale również moda narkotykowa, która przebiega zgodnie z zachodzącymi w niej trendami. Młodzi ludzie swobodnie dokonują wyborów między dostępnymi używkami czyli alkoholem, narkotykami czy nikotyną. Moda na zażywanie narkotyków wzrasta. Powszechność narkotyków była głównie problemem miast, natomiast obecnie sięga terenów wiejskich. Substancje psychoaktywne mogą być dostępne w szkołach, na imprezach, dyskotekach oraz środowisku rówieśniczym. Istotne jest, aby zapobiegać zjawisku narkomanii poprzez uświadamianie, jakie ryzyko niesie za sobą sięganie po narkotyki.

Odpowiednio do stopnia zagrożenia profilaktyka uzależnień prowadzona jest na trzech poziomach: profilaktyka uniwersalna, selektywna oraz wskazująca.

- 1) **Profilaktyka uniwersalna** ma na celu przeciwdziałanie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych (zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej) poprzez dostarczenie odpowiedniej informacji oraz wzmacnianie czynników chroniących i redukcję czynników ryzyka. Działania te dotyczą zagrożeń rozpowszechnionych, takich jak np. używanie substancji psychoaktywnych (narkotyki, alkohol) czy przemoc.

Odbiorcy działań profilaktyki uniwersalnej to ogół populacji, np. dzieci i młodzież szkolna, społeczność lokalna. Grupy, do których są kierowane działania profilaktyki uniwersalnej nie są uprzednio diagnozowane pod względem poziomu ryzyka zachowań problemowych, choć w obrębie grupy poszczególne jednostki mogą się różnić stopniem zagrożenia i rodzajem czynników ryzyka.

- 2) **Profilaktyka selektywna** ma na celu zapobieganie, ograniczenie lub zaprzestanie podejmowania przez jednostkę zachowań ryzykownych. Cele te mogą być osiągnięte

między innymi poprzez ograniczanie czynników ryzyka związanych ze środowiskiem rodzinnym i rówieśniczym, poprawę funkcjonowania emocjonalnego i społecznego, kształtowanie adekwatnych przekonań normatywnych dotyczących narkotyków, promocję postaw prozdrowotnych oraz wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów związanych z używaniem narkotyków przez dziecko.

Odbiorcy działań profilaktyki selektywnej to podgrupy wybranej populacji (np. ogółu młodzieży) charakteryzujące się obecnością czynników ryzyka (indywidualnych, rodzinnych, środowiskowych), związanych z podejmowaniem danych zachowań ryzykownych, np.: używania czy nadużywania substancji psychoaktywnych. Do odbiorców profilaktyki selektywnej zaliczamy więc m.in.: „dzieci ulicy”, niepełnoletnie osoby popełniające czyny karalne, osoby zagrożone demoralizacją, dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby okazjonalnie używające narkotyków.

- 3) **Profilaktyka wskazująca** są to działania kierowane do jednostek, u których rozpoznano pierwsze objawy zaburzeń lub szczególnie zagrożonych rozwojem problemów wynikających z używania substancji psychoaktywnych, w związku z uwarunkowaniami biologicznymi, psychologicznymi czy społecznymi.

Odbiorcy działań profilaktyki wskazującej to osoby charakteryzujące się czynnikami ryzyka takimi jak: zaburzenia zachowania, zaburzenia koncentracji z deficytem uwagi (ADHD), niepowodzenia szkolne, podejmowanie zachowań ryzykownych, używanie narkotyków problemowo (bez diagnozy uzależnienia), próby samobójcze, konflikty z prawem, wychowywanie się w rodzinie z problemem narkotykowym.

Substancje psychoaktywne:

- wpływają na centralny układ nerwowy,
- wpływają na organizm człowieka powodując w różnym stopniu zmiany psychiczne (np. euforię, zmieniony odbiór rzeczywistości, iluzje, omamy, zaburzenia pamięci) oraz fizyczne (np. wzrost ciśnienia, przyspieszenie tętna, pobudzenie).

Przeciwdziałanie narkomanii realizuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo — wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności poprzez wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności poprzez:

- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii (art. 19 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii).
- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.
- Udzielenie rodzinom, w której występują problemy narkomanii pomocy psychologicznej i prawnej.
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu narkomanii.
- Udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

CHARAKTERYSTYKA GMINY

Położenie gminy

Gmina Tuchów to gmina miejsko-wiejska. Należy do województwa małopolskiego, powiatu tarnowskiego. Gmina Tuchów ma 18 043 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 9,0% ludności powiatu. Gmina stanowi 7,1% powierzchni powiatu. Siedzibą gminy jest miasto Tuchów.

Herb gminy

Położenie

Dane demograficzne

Gmina Tuchów ma 18 043 mieszkańców, z czego 50,4% stanowią kobiety, a 49,6% mężczyźni. W latach 2002-2018 liczba mieszkańców wzrosła o 2,5%. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,0 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa małopolskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

32,8% mieszkańców Gminy Tuchów jest stanu wolnego, 56,7% żyje w małżeństwie, 1,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,6% to wdowy/wdowcy.

Tabela 1. Wybrane dane demograficzne

	Gmina Tuchów	Powiat Tarnowski
Ludność	18 043	201 570
• w tym kobiety	9 095	101 581
Urodzenia żywe	189	2 100
Zgony	160	1 717
Przyrost naturalny	29	383
Saldo migracji ogółem	-44	-127

Ludność w wieku:		
• przedprodukcyjnym	3 590	39 013
• produkcyjnym	11 203	127 040
• poprodukcyjnym	3 250	35 517

Źródło: Bank Danych Lokalnych, 2018 r.

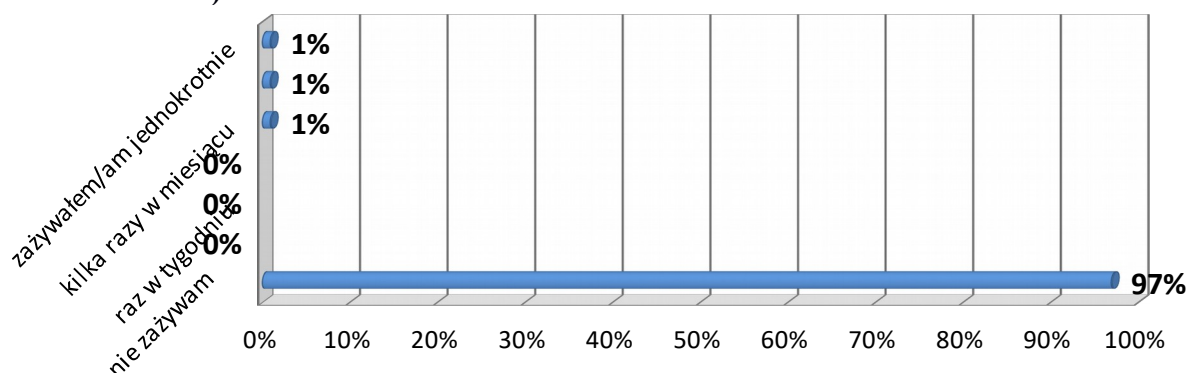
Diagnoza problemu narkomanii w gminie Tuchów

W 2018 roku firma Oficyna Profilaktyczna z Krakowa przeprowadzała na zlecenie Gminy Tuchów badania diagnostyczne problemów uzależnień (alkoholizm, narkomania, nikotynizm) i innych zagrożeń społecznych, tj.: cyberprzemoc, przemoc domowa, przemoc rówieśnicza).

• Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

W pierwszym pytaniu ankietowani zostali zapytani o zażywanie narkotyków. 3% badanych ma za sobą inicjację narkotykową. Po środki psychoaktywne kilka razy w miesiącu sięga 1% badanych, kilka razy w roku – kolejny 1%. Jednokrotnie narkotyki zażywał 1% mieszkańców.

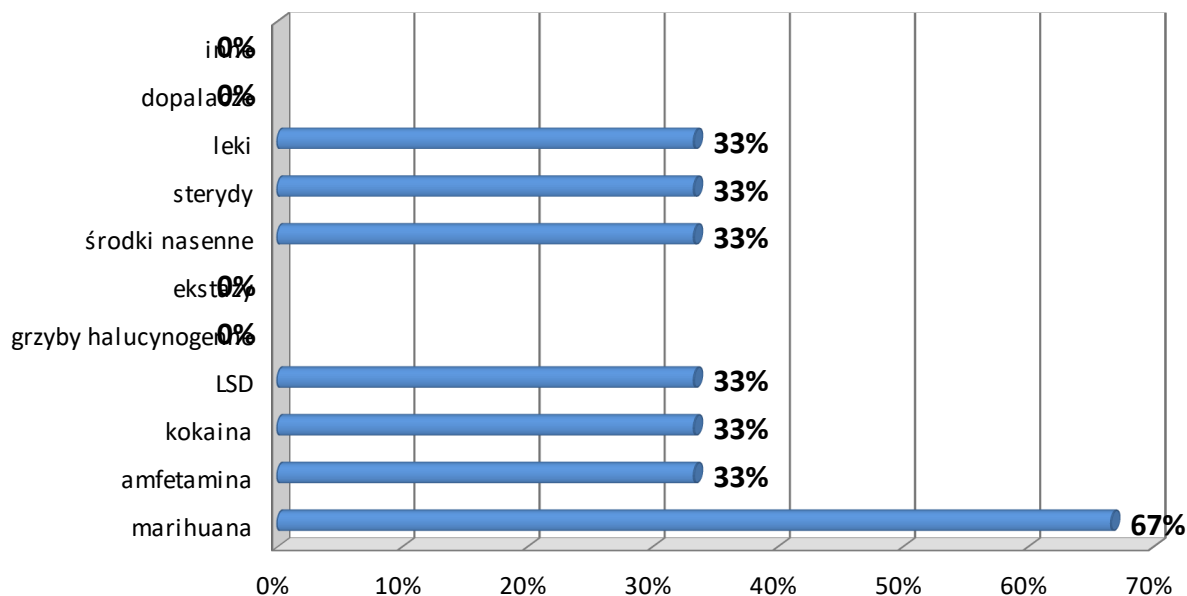
Wykres 1. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

Wśród osób, które zadeklarowały się, że zażywają narkotyki, najczęściej sięgają oni po marihuanę (67%). 33% badanych bierze leki, sterydy, środki nasenne, jak również LSD, kokainę i amfetaminę.

Wykres 2. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

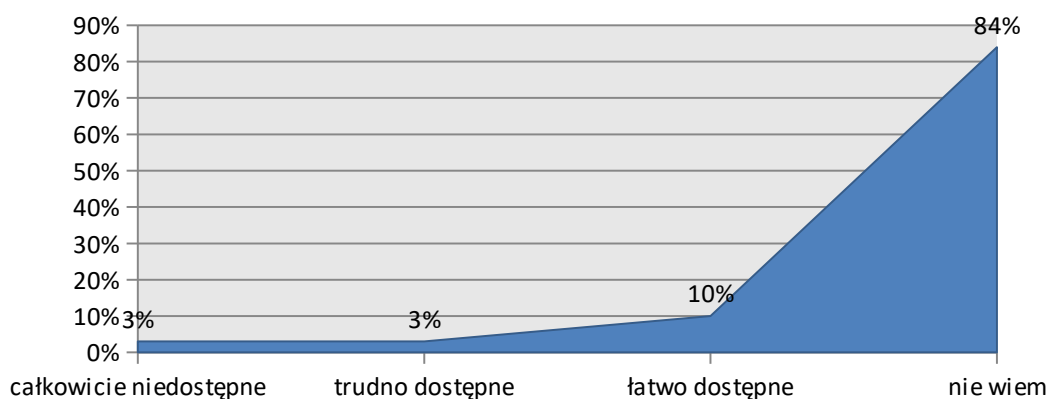

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

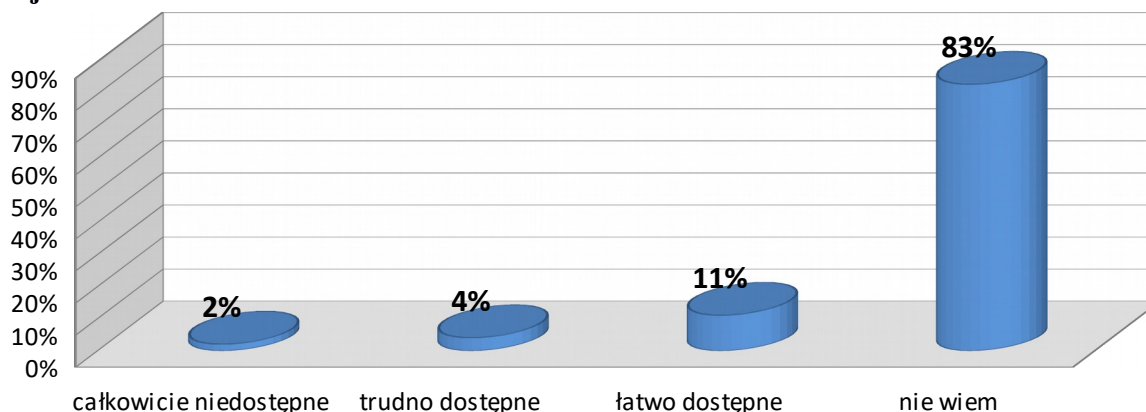
Na pytanie dotyczące możliwości pozyskania narkotyków na terenie zamieszkiwanej miejscowości, respondenci odpowiedzieli, że nie wiedzą czy istnieje możliwość zakupu narkotyków (84%). Mieszkańcy społeczności twierdzą, że jest trudny dostęp do środków psychoaktywnych (3%), natomiast aż 10% respondentów nie miałoby problemów, aby je pozyskać.

Wykres 3. Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

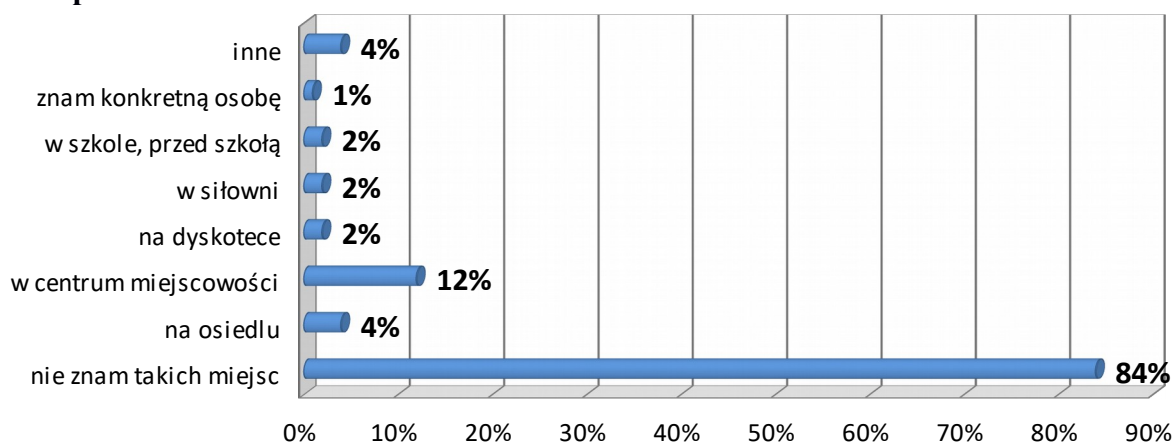

Ankietowani w pytaniu o możliwość pozyskania dopalaczy na terenie miejsca zamieszkania, mieli ocenić czy istnieją trudności w ich zdobyciu. 11% badanych twierdzi, że pozyskanie dopalaczy jest łatwe, natomiast trudno dostępne są w opinii 4%. Tylko 2% mieszkańców uważa, że dopalacze w ich miejscu zamieszkania są całkowicie niedostępne. Część badanej społeczności (83%) nie potrafi ocenić, czy można pozyskać dopalacze na terenie gminy.

Wykres 4. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

W odniesieniu do wcześniejszego pytania, poproszono respondentów o wskazanie, gdzie w swojej miejscowości mogą nabyć narkotyki lub dopalacze. 84% mieszkańców odpowiedziało, że nie zna takich miejsc. Wynikać to może z obawy o poniesienie konsekwencji prawnych przez siebie, bądź z obawy przed osobami rozprowadzającymi substancje psychoaktywne. Pozostali mieszkańcy uważają, że środki psychoaktywne można dostać w centrum miejscowości (12%), na dyskotecę (2%), na osiedlu (4%), w siłowni (2%) oraz w szkole (2%). Aż 4% badanej społeczności zna konkretną osobą handlującą narkotykami i/lub dopalaczami.

Wykres 5. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

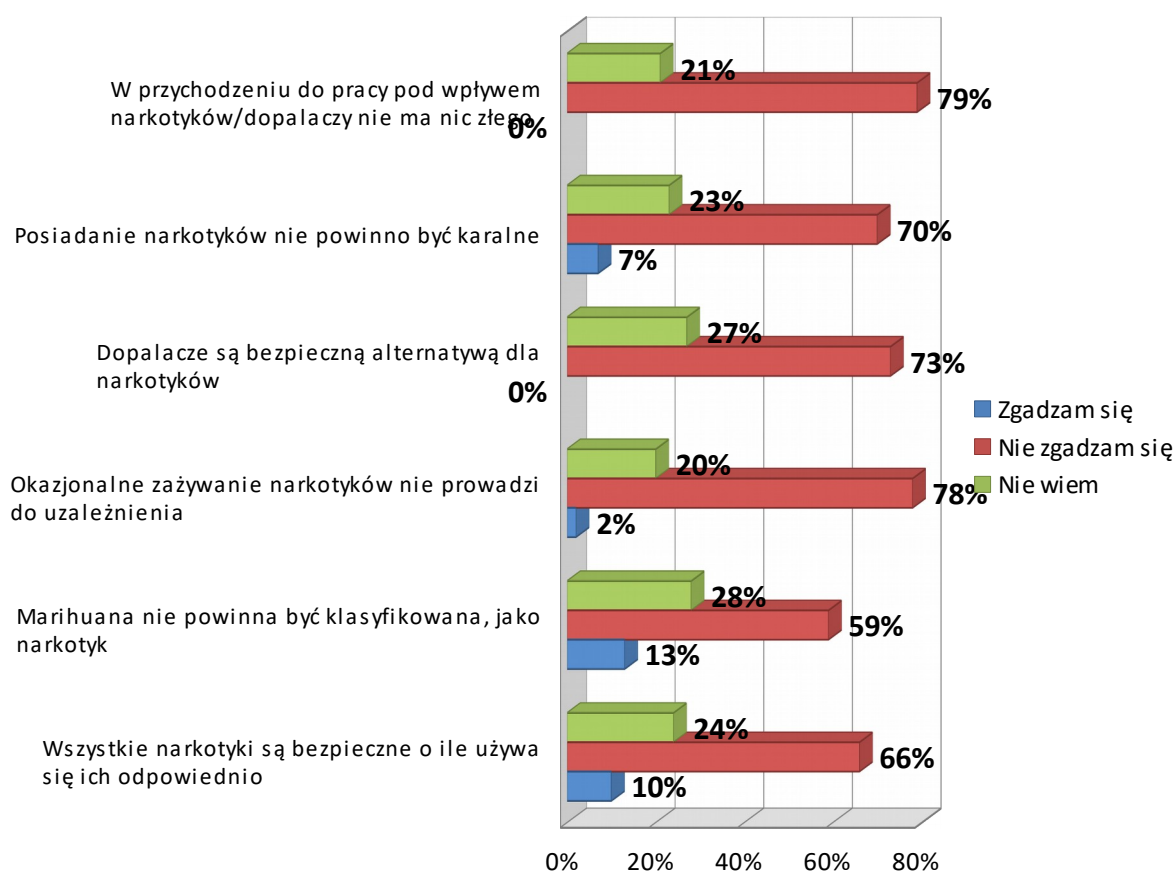
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Następnie respondenci mieli za zadanie ocenić czy zgadzają się z wymienionymi stwierdzeniami. Miało to na celu zbadanie ich przekonań na temat narkotyków i dopalaczy, które powszechnie funkcjonują w społeczeństwie. Z przekonaniem, że w przychodzeniu do pracy pod wpływem narkotyków lub dopalaczy nie ma nic złego nie zgodziło się 79% badanych, nie wiem odpowiedziało 21%. 70% mieszkańców nie zgodziło się ze

stwierdzeniem, że posiadanie narkotyków nie powinno być karalne. Kolejnym z twierdzeń jest, że dopalacze są bezpieczną alternatywą dla narkotyków, gdzie 73% mieszkańców społeczności nie popiera tego przekonania, a 27% odpowiedziało się, że nie wie. Ze stwierdzeniem: okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia nie zgodziło się 78% badanych, a 20% nie ma zdania na ten temat. Kolejnym przekonaniem funkcjonującym w społeczeństwie jest, że marihuana nie powinna być klasyfikowana jako narkotyk, gdzie 59% ankietowanych jest odmiennego zdania i nie zgadza się z tym twierdzeniem, a 28% nie ma zdania. 66% mieszkańców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że wszystkie narkotyki są bezpieczne o ile używa się ich odpowiednio, a 24% nie ma zdania.

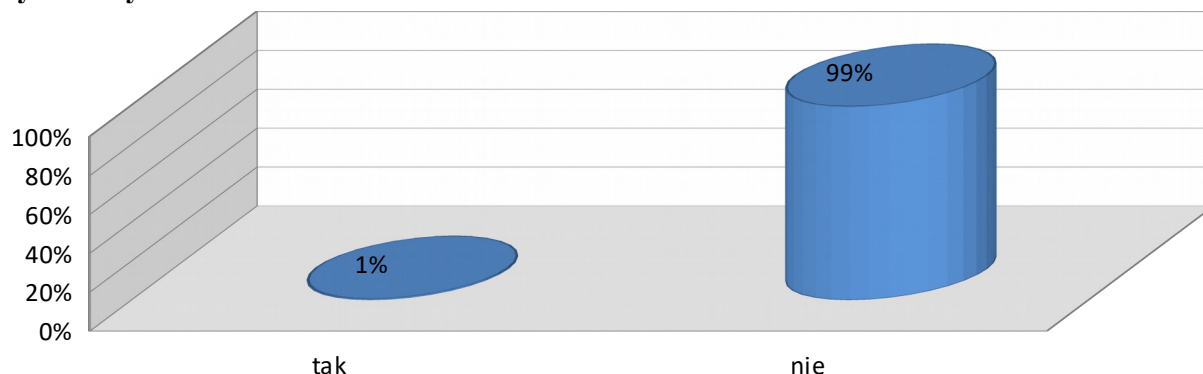
Wykres 6. Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

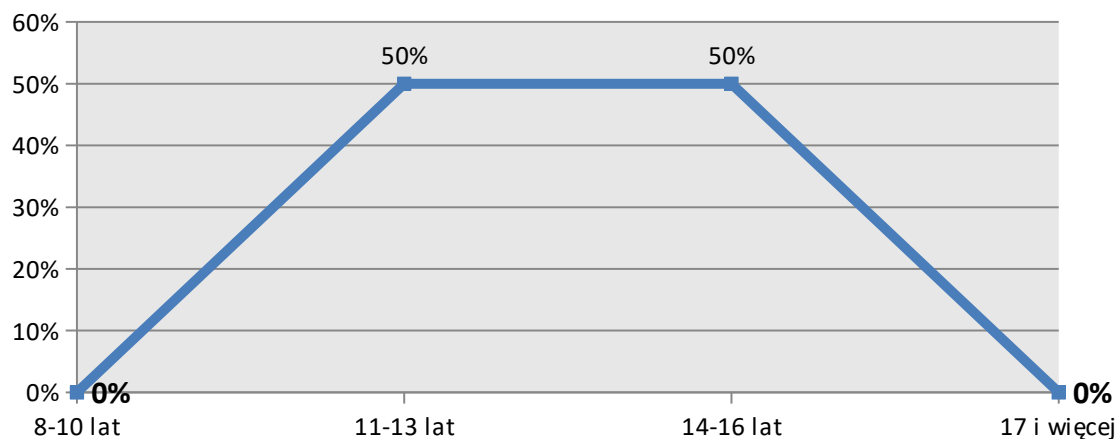
• Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Kolejny blok pytań dotyczył używania różnych substancji psychoaktywnych. Na początek uczniowie zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się kiedykolwiek zażywać narkotyki. Zdecydowana większość respondentów przeczy temu, aby spożywali środki psychoaktywne. Z deklaracji respondentów wynika, że 1% z nich miało z nimi styczność.

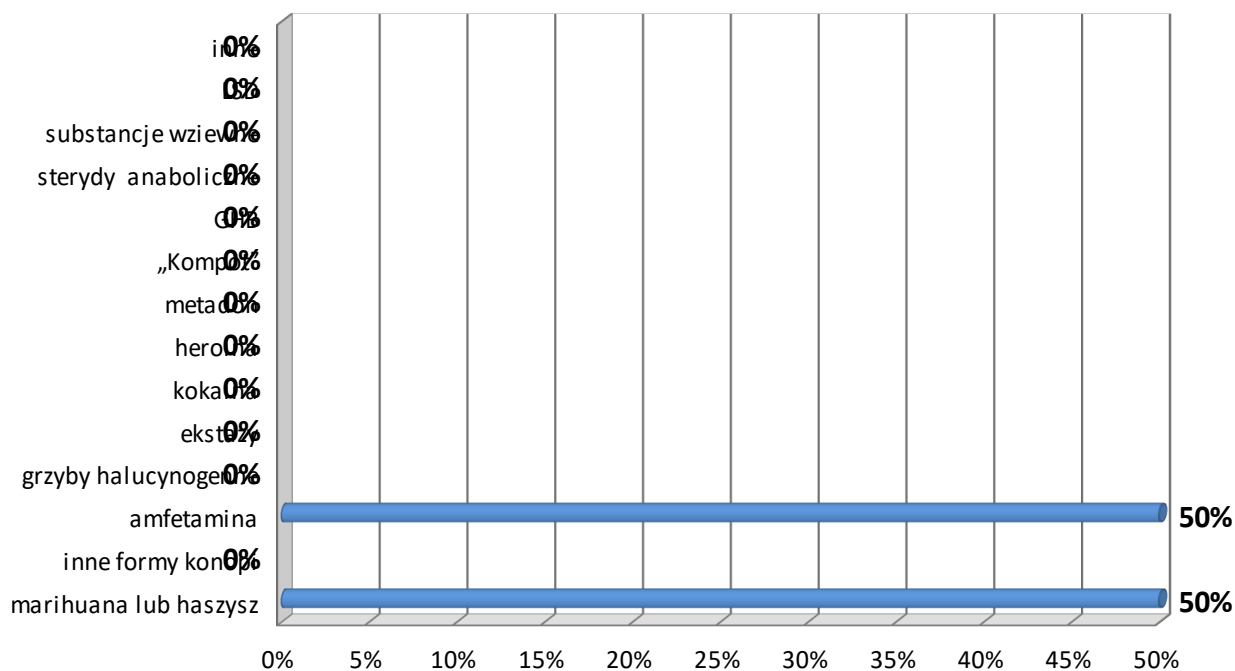
Wykres 7. Czy próbowałeś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?

Kolejne pytanie było skierowane do osób, które przyznały, że próbowały zażywać narkotyki. Zapytano dzieci i młodzież o wiek pierwszego spożycia substancji psychoaktywnych. Inicjację narkotykową 50% ankietowanych przeszło mając 11 - 13 lat. Kolejne 50% ankietowanych sięgnęło po substancje psychoaktywne między 14 a 16 rokiem życia.

Wykres 8. Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?

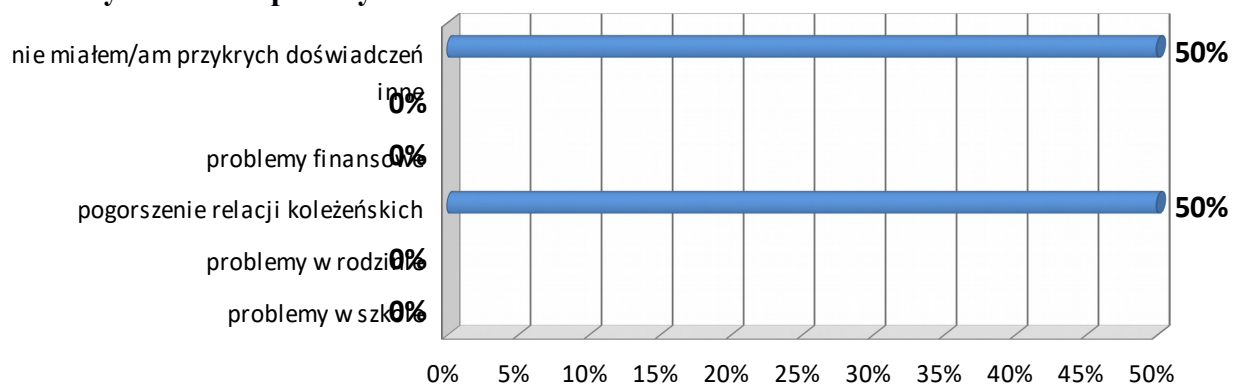
W kolejnym pytaniu, uczniowie mający za sobą inicjację narkotykową mieli określić po jakie środki sięgnęli. Jak wynika z analizy danych, połowa badanych brała marihuanę lub haszysz. Kolejne 50% sięgnęło po amfetaminę.

Wykres 9. Jakie były to substancje?

Jak wynika z analizy danych, połowa uczniów z racji zażywania środków psychoaktywnych doznała pogorszenia relacji koleżeńskich. Kolejne 50% respondentów twierdzi, że nie miało przykrych doświadczeń wynikających z zażywania narkotyków lub dopalaczy.

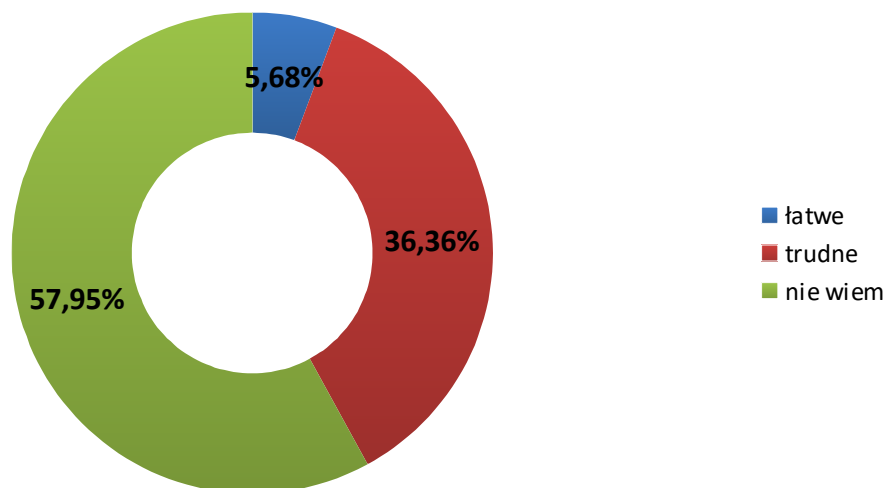
Wykres 10. Czy miałeś jakieś przykre doświadczenia związane z zażywaniem narkotyków lub dopalaczy?

Ponad połowa uczniów - 58% nie wie, czy zdobycie narkotyków w ich miejscowości jest możliwe. 36% ankietowanych uważa, że trudno pozyskać narkotyki, natomiast 6% twierdzi, że łatwo je zdobyć na terenie miejsca zamieszkania.

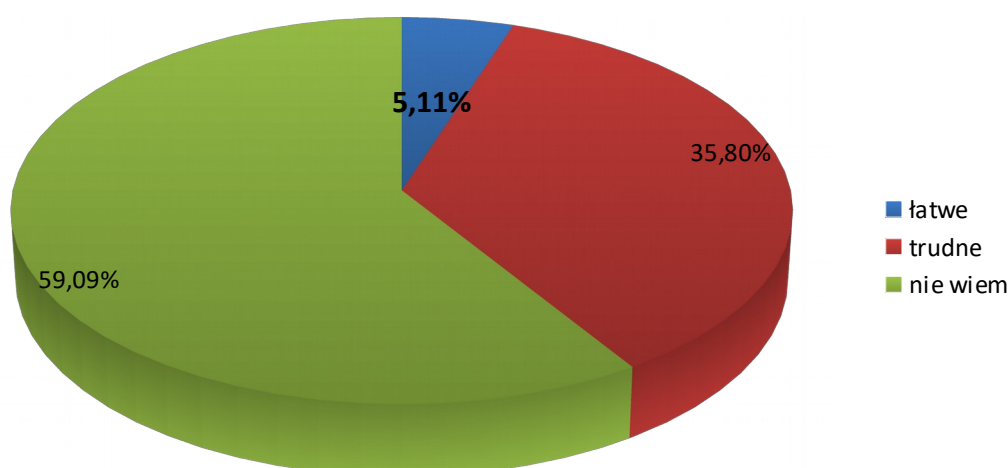
Wykres 11. Gdybyś chciał zdobyć narkotyki w swojej miejscowości byłoby to:

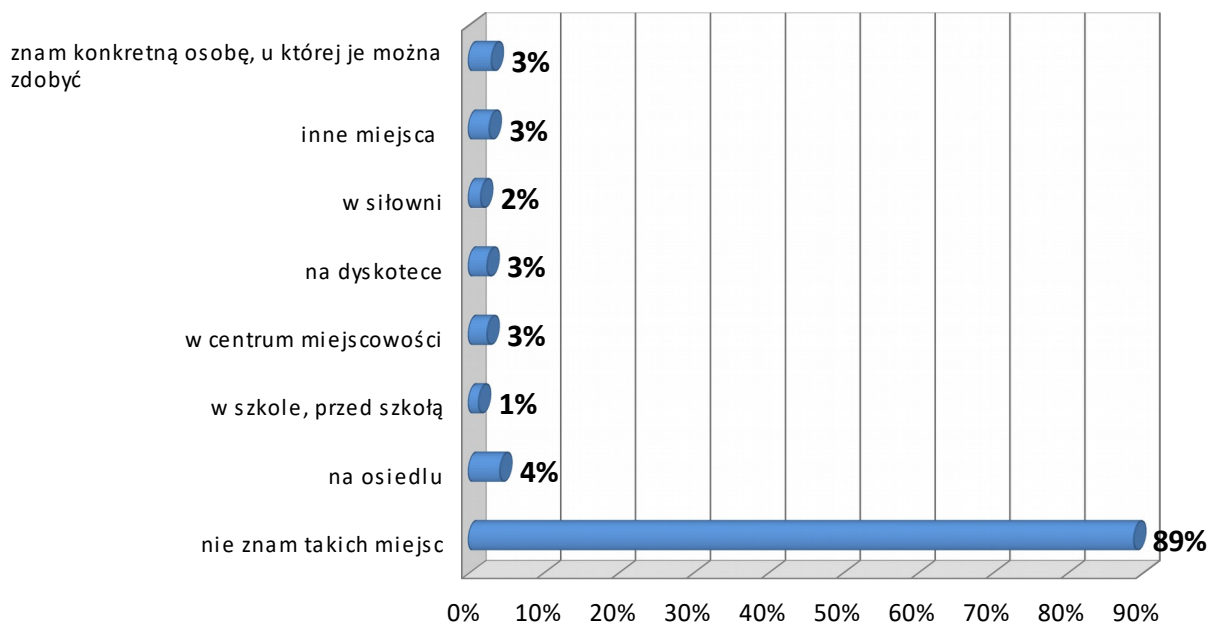
Podobnie jak w poprzednim pytaniu dotyczącym dostępu do narkotyków, dopalacze w miejscu zamieszkania respondentów są trudno dostępne dla 36% uczniów, natomiast łatwy dostęp zadeklarowało 5% badanych. 59% respondentów nie potrafi ocenić stopnia dostępności dopalaczy w ich miejscowości.

Wykres 12. Gdybyś chciał zdobyć dopalacze w swojej miejscowości byłoby to:

Zdecydowana większość badanej populacji uczniów (89%), twierdzi, że nie zna miejsc, gdzie można pozyskać narkotyki lub dopalacze w swojej miejscowości. 3% wskazało na inne, bliżej przez nich nieokreślone miejsca, natomiast 4% uważa, że narkotyki lub dopalacze można kupić na osiedlu, w centrum miejscowości (3%), w szkole (1%), na dyskotecze (3%) i w siłowni (2%). 3% zna konkretną osobę rozprowadzającą środki psychoaktywne.

Wykres 13. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Wnioski i rekomendacje

Rozpowszechnienie używania narkotyków w gminie Tuchów stanowi problem, ale wśród młodzieży nie jest zjawiskiem powszechnym. W celu ograniczenia tego problemu należy zwrócić uwagę na konieczność zwiększania działań profilaktycznych adresowanych zarówno do dzieci, młodzieży, ich rodziców oraz osób dorosłych z różnych grup społecznych i zawodowych. Niezbędnym minimum jest edukacja mieszkańców i wyposażenie ich w wiedzę na temat przyczyn i szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych. Działania profilaktyczne należy dostosować do wieku osób zagrożonych problemem. Istotą pracy profilaktycznej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom powinno być również wytwarzanie negatywnych postaw wobec narkotyków, narkomanii i związanych z nią zagadnień. W przypadku osób wykazujących postawę pozytywną (używających szkodliwie, uzależnionych) konieczne jest podjęcie działań z zakresu profilaktyki wskazującej lub leczenia.

Istotnym elementem w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania używania narkotyków i „dopalaczy” przez młodzież i osoby dorosłe jest realizacja zadań Programu. Zadania powinny odnosić się do zdiagnozowanych problemów i być kierowane do zróżnicowanych grup odbiorców.

Osiąganie zamierzonych efektów mających na celu ograniczenie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, jest procesem długotrwałym, w związku z tym zasadnym jest zlecenie oraz wspieranie działań Programu na terenie gminy Tuchów.

Działania profilaktyczne w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

W 2018 r. gmina Tuchów prowadziła działania edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży oraz rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych, a także z pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia. W ramach niniejszego obszaru prowadzono również kampanię społeczną skierowaną do dzieci i młodzieży.

Programy profilaktyki uniwersalnej z zakresu przeciwdziałania narkomanii w 2018 r. realizowane były w 2 szkołach, gdzie udział w nich brało 56 osób. Nie realizowano programów zawartych w systemie rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii i Ośrodka Rozwoju Edukacji.

W 2018 r. odbyły się 2 szkolenia dla 90 osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczące rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz interwencji profilaktycznej.

W ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii Gmina Tuchów współpracuje z:

- 1) Poradnią Leczenia Uzależnienia CZT Tuchów, ul. Kolejowa 8b, 33-170 Tuchów,
- 2) Szpitalem Wojewódzkim im. Św. Łukasza w Tarnowie, Ośrodek Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia, ul. Nowy Świat 178a, 33-100 Tarnów,
- 3) Stowarzyszeniem „Nowa Szansa”, ul. Krakowska 19, 33-100 Tarnów,
- 4) Centrum Psychoedukacji, Psychologii i Psychoterapii Jacek Skrobot, ul. Nowy Świat 70, 33-100 Tarnów.

PODSTAWY PRAWNE

Program określa lokalną strategię w zakresie przeciwdziałania narkomanii oraz minimalizację indywidualnych i społecznych szkód wynikających z zażywania środków odurzających. Obejmuje działania zgodne zarówno z kierunkami zawartymi w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii jak i polityką gminy, opierając się na następujących aktach prawnych i dokumentach:

- 1) Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 852 ze zm.);
- 2) Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277);
- 3) Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.);
- 4) Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.);
- 5) Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.);
- 6) Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1492).

KIERUNKI PROGRAMU

Realizacja Programu zakłada wdrażanie przedsięwzięć edukacyjno-profilaktycznych oraz podejmowanie działań mających na celu aktywizację społeczną w zakresie przeciwdziałania występującym aktualnie zagrożeniom. Przyczyn występowania zjawiska narkomanii należy szukać przede wszystkim w czynnikach społecznych, takich jak bezrobocie, brak środków do życia, nieumiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Wśród młodzieży przyczyn zjawiska narkomanii należy szukać w sferze psychicznej. Młodzi ludzie sięgają po narkotyki z ciekawości, z chęci zaimponowania grupie, z powodu problemów w nauce, czy konfliktów z otoczeniem. Zdarza się też, że po narkotyki sięgają osoby z dobrze sytuowanych rodzin, nie zagrożonych bezrobociem i ubóstwem.

Realizacja programu w latach 2020-2022 opierać się będzie na współpracy z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problemem narkomanii.

Prowadzona profilaktyka powinna wspierać wychowanie, ponieważ są to działania zmierzające w kierunku rozwoju jednostki, a profilaktyka jest działaniem zapobiegającym niepożądanym zjawiskom w tym rozwoju. Oddziaływanie profilaktyczne ma szczególne znaczenie w odniesieniu do dzieci i młodzieży w okresie dorastania. Jest to faza rozwoju, w której dokonuje się wiele intensywnych, jakościowych zmian w osobowości człowieka. Fazę tę najczęściej charakteryzuje brak integracji i wewnętrznego poukładania młodego człowieka, jest to czas podatny na zakłócenia i podejmowanie działań ryzykownych. Profilaktyka, aby mogła być skuteczna powinna być działaniem długofalowym, rozłożonym w czasie. Ponadto skuteczna profilaktyka powinna być dostosowana do wieku i potrzeb odbiorców, powinna prowadzić do zmiany stylu życia i zaprzestania używania narkotyków.

Realizacja programu opierać się będzie w szczególności na działaniach zwiększających wiedzę na temat skutków używania środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych.

GRUPY DOCELOWE

Program adresowany jest do osób z grup ryzyka, uzależnionych i ich rodzin oraz wszystkich mieszkańców Gminy Tuchów, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży szkolnej.

CELE PROGRAMU

Głównym celem Programu jest ograniczenie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- **Profilaktyki uniwersalnej** - adresowanej do wszystkich mieszkańców Gminy Tuchów (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.
- **Profilaktyki selektywnej** - adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.
- **Profilaktyki wskazującej** - adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów uzależnienia - redukcja szkód.

- **Terapii** - obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem. Realizacja programów terapeutycznych dla osób uzależnionych: program podstawowy, program pogłębiony, program dla współuzależnionych, itp.

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkotyków i osób zagrożonych uzależnieniem.

I. W ramach realizacji programu Gmina Tuchów podejmuje różnorodne działania profilaktyczne w oparciu o:

- 1) Funkcjonującą Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 2) Działalność świetlicy opiekuńczo-wychowawczej.
- 3) Szkoły i inne placówki oświatowo-wychowawcze realizujące programy profilaktyczne.
- 4) Współpracę z organizacjami społecznymi, kościołami w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

II. Działania, o których mowa obejmują:

- 1) Udzielania informacji dotyczących możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom – terapii i rehabilitacji w ramach spotkań „pierwszego kontaktu” w Miejskim Punkcie Profilaktyki w Tuchowie przy ul. Jana Pawła II 4.
- 2) Pełnienie dyżurów w punkcie konsultacyjnym przez psychologa klinicznego uprawnionego do udzielania pomocy osobom uzależnionym od narkotyków i ich rodzinom.
- 3) Kierowanie na zajęcia terapeutyczne.
- 4) Bieżące funkcjonowanie świetlic opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży w tym:
 - a. prowadzenie zajęć świetlicowych,
 - b. umożliwienie dzieciom i młodzieży twórczego, pozytywnego zagospodarowania czasu wolnego poprzez rozwój zainteresowań pod kierunkiem przygotowanych wychowawców,
 - c. realizację w ramach zajęć świetlicowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
 - d. zaopatrywanie w materiały dydaktyczne oraz inne artykuły niezbędne do prowadzenia zajęć świetlicowych,
 - e. uzupełnianie w miarę potrzeb sprzętu niezbędnego do funkcjonowania świetlic,
 - f. finansowanie lub wspieranie działań powyższych działań.

III. Działania z zakresu przeciwdziałania narkomanii prowadzone będą przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

Cel szczegółowy 2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkolnej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

- 1) Organizowanie i prowadzenie we wszystkich szkołach publicznych i pałacówkach oświatowo-wychowawczych na terenie gminy, programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców.
- 2) Prowadzenie konkursów i olimpiad wiedzy o zdrowiu wśród młodzieży.
- 3) Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych związanych z profilaktyką narkotykową i rozwiązywaniem problemów społecznych związanych z uzależnieniami.
- 4) Realizowanie warsztatów poprawiających funkcjonowanie społeczno-psychiczne dzieci i młodzieży – praktyczna nauka asertywności względem użycia narkotyków i uczenie ich zasad radzenia sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi.
- 5) Organizowanie spotkań z osobami mogącymi dać świadectwo swoich własnych traumatycznych przeżyć związanych z uzależnieniem narkotykowym oraz ze znanymi postaciami cieszącymi się powszechnym szacunkiem i autorytetem, których stanowisko wobec stosowania narkotyków i innych używek jest wyważone i racjonalne.
- 6) Dofinansowanie istniejących świetlic opiekuńczo-wychowawczych z rodzin dysfunkcyjnych, prowadzenie w nich zajęć profilaktyczno-wychowawczych.
- 7) Zakup i rozprowadzenie materiałów informacyjno-edukacyjnych o tematyce antynarkotykowej w szkołach Gminy Tuchów.
- 8) Organizowanie i prowadzenie stałego systemu informacji na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkotykami, a także stan istniejących zasobów w sferze ich rozwiązywania oraz efektów dotychczas prowadzonych działań.
- 9) Przeprowadzenie sondaży i opracowanie lokalnych diagnoz i ekspertyz pozwalających ocenić aktualny stan problemów i zagrożeń związanych z narkotykami, a także stan istniejących zasobów w sferze ich rozwiązywania oraz efektów dotychczas prowadzonych działań.
- 10) Zorganizowanie i sfinansowanie specjalistycznych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów o podłożu narkotykowym, dla pedagogów szkolnych, nauczycieli, wychowawców i duszpasterzy – niezbędnych do prowadzenia pracy

profilaktycznej i terapeutycznej z dziećmi i młodzieżą. Sfinansowanie zakupu sprzętu do wykrywania obecności THC/marihuany/MDMA/ecstasy.

- 11) Promowanie zdrowego stylu życia wolnego od narkotyków i innych używek oraz różnych form aktywnego spędzania wolnego czasu poprzez:
- a. inicjowanie i organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży,
 - b. organizowanie atrakcyjnych form czynnego wypoczynku: rajdy, wycieczki krajoznawcze, festyny, biwaki, itp.

- 12) Realizowanie elementów profilaktycznych podczas tych imprez.

Cel szczegółowy 3. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii, udzielenie pomocy społecznej osobom uzależnionym i ich rodzinom.

- 1) Wspieranie działalności stowarzyszeń przeciwdziałających narkomanii, propagujących zdrowy styl życia.
- 2) Udzielanie pomocy organizacyjnej i materialnej organizacjom społecznym, których celem jest krzewienie abstynencji od środków psychoaktywnych, zapewnienie profesjonalnej pomocy terapeutycznej, wspieranie organizacyjne i finansowe instytucji i stowarzyszeń działających na rzecz ochrony zdrowia oraz stwarzających szanse powrotu osób uzależnionych do normalnego trybu życia.
- 3) Współpraca z instytucjami i stowarzyszeniami kulturalnymi, sportowymi i oświatowymi w zakresie zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz udzielenie im pomocy finansowej dla stwarzania właściwych warunków do prowadzenia tej działalności.
- 4) Prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych od narkotyków mających na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy i zamieszkania.
- 5) Nawiązanie współpracy z policją w celu prowadzenia wspólnych działań profilaktycznych wynikających z ustawy o policji i ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii:
 - a. przeciwdziałanie rozprowadzaniu narkotyków wśród dzieci i młodzieży,
 - b. dokonanie stałych i seryjnych kontroli miejsc szczególnie narażonych na działalność dealerów narkotykowych: lokalne gastronomiczne, kafejki, szkoły, place zabaw, dyskoteki, itp.

6) Nawiązanie współpracy ze służbą zdrowia – pomoc merytoryczna dla lekarzy rodzinnych, dostarczenie materiałów na temat istoty uzależnienia od narkotyków oraz parafiami – pomoc duszpasterska.

REALIZATORZY I PARTNERZY W REALIZACJI PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

- Urząd Miejski,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Szkoły Podstawowe i Ponadpodstawowe,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Podmioty lecznicze zajmujące się terapią uzależnień,
- Organizacje pozarządowe,
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny,
- Poradnię Leczenia Uzależnienia CZT Tuchów,
- Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza w Tarnowie, Ośrodek Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia,
- Stowarzyszenie „Nowa Szansa”,
- Centrum Psychoedukacji, Psychologii i Psychoterapii Jacek Skrobot w Tarnowie.

ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII ORAZ SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ

Rada Miejska w Tuchowie uchwała stosowną uchwałą sposób i realizację programu oraz zleca realizację Programu Burmistrzowi. Burmistrz jest wykonawcą uchwalonego programu.

Finansowanie

Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2020-2022 są dochody własne gminy, w tym uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych. Określa je preliminarz wydatków opracowany na dany rok, zgodny z budżetem gminy.

Sposoby realizacji zadań

Burmistrz Gminy Tuchów realizuje program za pośrednictwem powołanego pełnomocnika ds. koordynacji profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, który koordynuje realizację programu poprzez:

- Współdziałanie z GKRPA,
- Współpracę w realizacji zadań z OPS,
- Koordynację działań podmiotów, którym zlecane są zagadnienia gminnego programu,
- Współpracę ze szkołami, sądem rejonowym, prokuraturą rejonową, policją, grupami samopomocowymi.

Monitorowanie

Monitoring poszczególnych zadań wynikających z realizacji Programu będzie przeprowadzony na podstawie sprawozdań od instytucji, osób odpowiedzialnych za ich realizację. Na podstawie analizy realizowanego programu i sprawozdań, koordynujący program pełnomocnik ds. koordynacji profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych sporządzi zbiorcze sprawozdanie, które zostanie przedłożone Radzie Miejskiej w Tuchowie do 30 marca 2023 r.

Uzasadnienie

Przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy. Do zadań określonych w art. 10 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.) należy:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;

5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych

dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja zadań określonych w ww. ustawie prowadzona jest w postaci Programu uchwalonego przez Radę Miejską, co wynika z art. 10 ust. 2-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Zadania, sposoby i metody ich realizacji ujęte w Programie, są dostosowane do lokalnych potrzeb oraz możliwości ich realizacji w oparciu o istniejące zasoby osobowe, instytucjonalne i organizacyjne.

Uzasadnienie

Celem głównym Programu jest ograniczenie problemów związanych z użyciem substancji psychoaktywnych.

Program adresowany jest do osób z grup ryzyka, uzależnionych i ich rodzin oraz wszystkich mieszkańców Gminy Tuchów, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży szkolnej.